

de för sällskapets uppkomst och första tid, fri- och fattigskolan för gossar (1815—1848), sparbanken (inrättad 1830), understödsanstalten (1849—1856), anslagen åt Visby barnhem (1866—1870), understöden åt mera lofvande intellektuella eller tekniska anlag (sedan 1852), anslagen för undervisningsändamål från disponibla sparbanksvinsten, fonden för vanartade gossar, beklädnadsbjälpen åt fattiga skolbarn, premiesparbanksböckerna, anslagen till belöning och uppmuntran åt flitiga insättare af den mindre bemedlade klassen, anslagen för underlättande af turistfärder på Gotland, väganläggningarna, byggnadsfrågorna, anordnandet af populära föreläsningar, uppmuntran af de gotländska folklekarna, Polhemefonden och Polhemsbysten, pensioner och understöd, donationer till sällskapet, återblick på sällskapets ekonomi, litteratur, ämbetsmän samt ledamöters antal o. s. v.

I slutet af sin synnerligen intressanta uppsats uttalar dr Klintberg den förhoppningen, att den anda, hvilken redan nu under ett sekel kännetecknat sällskapet D. B. V., och åt hvilken det redan 1819 sökte gifva ett synligt uttryck genom sitt då förfärdigade sigill med emblemen *glädjen* och *välgörenheten*, äfven i kommande tider skall vara inom dot samma hälsokande och i dess verksamhet bestämmande.

Rådman Hj. Torpadie lämnar här på en tio sidors öfversikt af sällskapets sparbanks verksamhet och utveckling, utarbetad efter en af Aug. Bokström författad minneskrift, hvarefter följer en 35 sidor stark uppsats af läroverksadj. dr K. Johansson om D. B. V:s trädgård. Däri talas om sällskapets jordförvärf, trädgårdens anläggning och utveckling o. s. v., hvarvid bl. a. trädgårdsmästare P. Löfstedt, 1893 bitbeordrad från Alnarp, får ett varmt erkännande för sitt arbete med trädgårdens senare omdaning. Sedan redogöres för, huru trädgården sökt förverkliga sin uppgift, och åt den botaniska afdelningen i trädgården ägnas ett särskildt och sakkunnigt omnämnande. Därvid meddelas en intressant förteckning öfver träd och buskar, som kvarstå sedan trädgårdens anläggning. Slutligen lämnas uppgifter om trädgårdens styrelse, ekonomi o. s. v. Det meddelas därvid, hurusom, sedan systemet »ökade inkomster» hunnit göra sig gällande, den årliga bristen gått ned till ett belopp, som är mindre än bristen på 1860-talet, oaktadt arbetspriserna ökats med ett å två hundra procent samt parkafdelningarna utvidgats från 130 till öfver 275 ar.

Kamrer Kout Falk lämnar här efter på halftaunat tiotal sidor en historik öfver D. B. V:s paviljong, som första gången föreslogs i juni 1866 men ej blef invigd förrän den 19 juli 1876. Hr. Falck har därjämte lämnat en beskrifning och historik öfver Ahsbergaka bagen, hvilken kom i sällskapets ägo 1904 tack vare änkens fru Anna Ahsbergs bekanta donation.

Slutligen lämnas en förteckning öfver sällskapets ledamöter under de hundra åren intill den 30 juni i år. Den sist matrikelförde medlemmen har det höga numret 789, och det framgår därjämte, att antalet kvarstående ledamöter vid senaste månadsskiftet var 159. Förteckningen är särskildt intressant därigenom, att ledamöternas titlar och stafsningen däraf äro hämtade från matrikeln och angifva ställningen vid inträdet.

Festakriften utgör en hel bok med sina 104 + IX sidor och intressanta uppsatser, hvilka prydas af välgångna fotografier och belysande kartor.